

Katyn-etterforskere vil bevise at Stalin ga ordren

Moskva (NTBs korrespondent Thomas Hamberg): Etterforskningen av masse mordene på polske offiserer i Katyn-skogen i Hviterussland i 1940 har støtt på vanskeligheter. Tross gjentatte henvendelser har de militære

anklagere som driver etterforskningen, ikke fått tilgang til de arkivene i Kreml som endelig kan vise at ordren om å drepe over 15.000 polakker i uniform ble gitt direkte av kommunistpartiets politbyrå med Josef Stalin i spissen.

Den russiske militære påtalemyndighetens kontor har samlet et hundretalls bind med dokumenter som viser at den daværende sikkerhetstjenesten NKVD og det sovjetiske innenriksdepartementet var innblandet i drapene. Myndighetene skrev i januar til både det nyetablerte sikkerhetsministeriet og den statlige arkivkommisjonen og ba om hjelp til å finne visse dokumenter fra den aktuelle perioden, men har ikke fått noe svar.

Sergej Stankevitsj, presidentrådgiver med den formelle tittelen statsråd, har likevel overlevert et resolusjonsforslag til nasjonalforsamlingen der det kreves at arkivene skal åpnes for etterforskerne. De leter etter spesifiserte dokumenter i den sovjetiske presidentens, sentralkomiteens og det tidligere KGBs arkiv. Den aktuelle ordren skal finnes bevart i «sek-

tor seks» i presidentarkivet, melder nyhetsbyrået Interfax.

Tabuemne

Drapene i Katyn-skogen ble begått i april og mai 1940, da 15.131 tilfangede polske offiserer og andre polakker fra tre ulike NKVD-leire vest for Moskva ble skutt ihjel og kastet i massegraver. Blant de drepte fantes det også ukrainere, hviterussere, russere og jøder fra de vestlige sovjet-områdene.

Katyn-tragedien var i alle kommunistår et tabubelagt emne, også i Polen der det offisielt het at offiserene falt som ofre for en tysk massakre. Men i november 1990 ga sovjet-lederen Mikhail Gorbatsjov ordre til etterforskning av saken, med sikte på å overlevere en rapport til polske myndigheter. Ifølge Interfax skal

Polens president Lech Walesa senere denne måneden selv besøke Moskva og bli informert om etterforskningsresultatet.

Sjefen for etterforskningsgruppen, oberst Aleksandr Tretetskij, sier at fullføringen av etterforskningen ikke bare er en æressak, men også viktig i oppbyggingen av tillitsforholdet mellom Russland og Polen. Tross den offisielle tausheten har Katyn-tragedien lenge vært en byrde for forbindelsene mellom de to land.

Men etterforskningsjefen sier at selv om de som var direkte innblandet i masse mordene skulle kunne oppspores og forhøres, er det ikke aktuelt å tiltale noen tidligere NKVD-ansatte for massakren.

— De utførte bare andres ordre, og de som ga disse ordre er alle døde.

HD 2/3-91

101371